

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติที่คนไทยใช้เป็นสื่อในการติดต่อสร้างความสัมพันธ์กัน เป็นเอกลักษณ์แสดงความเป็นชาติไทย เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจระหว่างคนไทยด้วยกัน ภาษาไทยมีความสำคัญยิ่งต่อการถ่ายทอดวัฒนธรรมไทย เป็นเครื่องมือในการศึกษาและแสวงหาความรู้ต่าง ๆ นักเรียนจะใช้ภาษาไทยเป็นสื่อสร้างความเข้าใจและค้นหาความรู้ ภาษาไทยจึงเป็นวิชาที่มีความสำคัญที่นักเรียนต้องนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ การเรียนภาษาไทยมีความสำคัญคือต้องใช้เครื่องมือสำหรับค้นคว้าวิชาการต่าง ๆ ให้กว้างออกไปไม่ว่าจะเป็นวิชาอะไร ย่อมต้องใช้ภาษาไทยเป็นสื่อทั้งสิ้น ด้วยเหตุนี้การเรียนการสอนภาษาไทยให้กับทุกคนจึงเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่ง (ณัฐณี ศรีคำ. 2549 : 1) สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ซึ่งกำหนดสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรออกเป็น 8 กลุ่มสาระ โดยสามารถจัดเป็น 2 กลุ่ม ตามพื้นฐานสำคัญที่ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนรู้ คือ กลุ่มแรกประกอบด้วย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นสาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษาต้องใช้เป็นหลักในการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างพื้นฐานการคิด และเป็นกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาและวิกฤตของชาติ ส่วนกลุ่มที่สองประกอบด้วย กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี และกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ เป็นสาระการเรียนรู้ที่เสริมสร้างพื้นฐานความเป็นมนุษย์และสร้างศักยภาพในการคิดและการทำงานอย่างสร้างสรรค์ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2551 : 1) จะเห็นได้ว่าภาษาไทยเป็นพื้นฐานสำคัญที่ทุกคนจะต้องเรียนรู้เพื่อให้มีความสามารถในการใช้ภาษาอันเป็นเครื่องมือสื่อสารและแสวงหาความรู้ (กรมวิชาการ. 2544 : 3) คนไทยใช้ภาษาไทยสำหรับติดต่อสื่อสารเพื่อทำความเข้าใจระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง และผู้เขียนกับผู้อ่านให้เข้าใจตรงกันได้ โดยทั่วไปในเรื่องการสื่อสารมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ ได้แก่ ผู้ส่งสาร ผู้รับสาร และตัวสาร ซึ่งตัวสารนี้มีทั้งภาษาเครื่องมือสื่อสาร ดังนั้น ภาษาไทยจึงเป็นเครื่องมือสื่อสารสำหรับการดำรงชีวิตประจำวันที่สำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับคนไทยทุกคน (วิมลรัตน์ สุบุตรโรจน์. 2552 : 3)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังสำคัญของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งร่างกายความรู้ คุณธรรม

มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อ การศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐาน ความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 4) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและ ประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตาม หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีความรู้ อันเป็นสากลและมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมี ทักษะชีวิต มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุนิษย์ และรักการออกกำลังกาย มีความรักชาติ มี จิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิ ปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงาม ในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 5) นอกจากนี้ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้ (1) ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรม ในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึกและทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยน ข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการ เจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วย หลักเหตุผลและความถูกต้องตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึง ผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม (2) ความสามารถในการคิดเป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดเป็นระบบ เพื่อ นำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่าง เหมาะสม (3) ความสามารถในการแก้ปัญหาเป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจ ความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้ มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่ เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม (4) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถ ในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่าง

บุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น (5) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกและใช้ เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสารการทำงาน การแก้ปัญหา อย่างสร้างสรรค์ ถูกต้องเหมาะสม และมีคุณธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 7)

การสื่อสาร มีความเกี่ยวข้องกับชีวิตของมนุษย์ตลอดเวลา เพราะกระบวนการสื่อสาร การสื่อสารเป็นกระบวนการ (Process) ที่มีความสำคัญต่อมนุษย์ทั้งในด้านการดำเนินชีวิต สังคม เศรษฐกิจและการศึกษา จนอาจกล่าวได้ว่าการสื่อสารเป็นฟันเฟืองของเครื่องจักรกลแห่งสังคมที่ทำให้สังคมดำเนินไปได้โดยไม่หยุดยั้ง เนื่องจากการสื่อสารเป็นทั้งเครื่องมือ (Instrument) และวิธีการ (Means) ในการก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างใดอย่างหนึ่งทั้งต่อปัจเจกบุคคล ต่อองค์กร และต่อสังคม ดังนั้น เราจึงไม่อาจปฏิเสธได้ว่าการสื่อสารเป็นสถาบันหนึ่งของสังคมที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งจนไม่อาจละเลยที่จะนำมาศึกษาให้ทราบและเข้าใจถึงองค์ประกอบ วัตถุประสงค์ หรือแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการสื่อสาร รวมทั้งผลของการสื่อสารด้วย (ยาวภา บั้วเวช. 2542 : 3) การสื่อสารเป็นพฤติกรรมของมนุษย์ที่แสดงออกควบคู่กับพฤติกรรมอื่น ๆ ที่เป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิต เพื่อตอบสนองความต้องการทางร่างกาย เช่นการกินอยู่ การพักผ่อน การเสาะแสวงหาเครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค นอกจากนั้น การสื่อสารยังทำหน้าที่ในการสืบทอดส่งต่อวัฒนธรรม หากไม่มีการสื่อสาร มนุษย์ในแต่ละยุคแต่ละสมัย ย่อมไม่สามารถถ่ายทอดความรู้ สิ่งที่ควรปฏิบัติ การปรับตนให้เข้ากับธรรมชาติ ในสังคมขนาดเล็กกระบวนการและรูปแบบของการสื่อสารอาจไม่ซับซ้อนนัก แต่สำหรับสังคมที่ขยายใหญ่ขึ้นความสัมพันธ์ของมนุษย์ซับซ้อนขึ้น การสื่อสารก็จะมี ความซับซ้อนทั้งในลักษณะและรูปแบบตามไปด้วย ในหลาย ๆ สังคมมีการแบ่งระดับชั้นของการสื่อสารทั้งในแง่วิธีการและภาษา ซึ่งทำให้มนุษย์ต้องเรียนรู้วิธีการสื่อสาร เพื่อการปรับตัวให้สอดคล้องและเหมาะสมมากยิ่งขึ้น การสื่อสารช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันทำให้สังคมเป็นปึกแผ่นสงบร่มเย็น ป้องกันและแก้ปัญหาความขัดแย้ง นำไปสู่ความเข้าใจซึ่งกันและกันมากขึ้น ทำให้สังคมโดยรวมมีความสุข (ชิตาภา สุขพลำ. 2548 : 3)

ปัญหาในการสื่อสารนี้อาจจะเกิดมาจากการที่ตัวเด็กนักเรียนได้รับอิทธิพลมาจากสื่อต่าง ๆ รอบตัวที่มีบทบาทเข้ามาในชีวิตมากยิ่งขึ้น จึงทำให้เด็กมีความเข้าใจที่ผิดเกี่ยวกับ การสื่อสาร และเมื่อเราสังเกตให้ดีๆ จะพบว่าเด็กไทยในปัจจุบันนี้มีเกณฑ์ในการอ่าน และเขียนภาษาไทยอยู่ในระดับที่ต่ำเห็นได้ชัดจากการทดสอบ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม

เขต 1. 2553 : 97 – 99) ซึ่งจะโทษทางสื่ออย่างเดียวกันก็ไม่ถูกต้องกลับมาดูที่ตัวครูผู้สอนด้วยที่กล่าว
เช่นนี้เพราะในบางครั้งที่ครูที่จะต้องสอนในรายวิชาภาษาไทยบางคนก็ไม่มี ความถนัดและความ
เชี่ยวชาญในรายวิชาภาษาไทย บางครั้งอาจมีการสื่อสารกับนักเรียนผิดไปบ้าง และในบางครั้งเรา
จะสังเกตเห็นว่าครูบางคนอาจมีการพูดไทยคำอังกฤษคำจนบางครั้งทำให้เด็กเกิดความเข้าใจผิดว่า
คำเหล่านั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้องนำมาใช้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เอง ที่ทำให้ภาษาไทยของเราเกิดการวิบัติ และ
เนื่องจากตัวบ่งชี้ในด้านการสื่อสารยังไม่มีข้อมูลที่ชัดเจน (นริศรา ไชยกันหา. 2550 : 4) จากที่
กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยเห็นว่า การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนด้านการสื่อสารให้
สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
ควรจัดให้มีการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนด้านการสื่อสารเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะ
และสามารถสื่อสารได้ถูกต้องและเหมาะสม

คำถามการวิจัย

1. ตัวบ่งชี้สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนด้านความสามารถในการสื่อสารของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีอะไรบ้าง
2. ตัวบ่งชี้สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนด้านความสามารถในการสื่อสารของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีค่าน้ำหนักความสำคัญเป็นอย่างไร
3. ตัวบ่งชี้สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนด้านความสามารถในการสื่อสารของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้หรือไม่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนด้านความสามารถในการสื่อสารของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
2. เพื่อกำหนดค่าน้ำหนักตัวบ่งชี้สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนด้านความสามารถใน
การสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ
การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนด้านความสามารถในการสื่อสารของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยในครั้งนี้เป็น 2 ตอน ซึ่งในแต่ละขั้นตอน จะประกอบด้วยขอบเขตทั้ง 3 ด้าน คือ ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล ขอบเขตด้านตัวแปร ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาและกำหนดน้ำหนักตัวบ่งชี้สมรรถนะด้านความสามารถในการสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลในการพัฒนาและน้ำหนักตัวบ่งชี้สมรรถนะด้านความสามารถในการสื่อสาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย แบ่งได้ 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในการสัมภาษณ์ จำนวน 3 คน ดังนี้

1. ศึกษานิเทศก์ จำนวน 1 คน
2. อาจารย์ในระดับอุดมศึกษา จำนวน 1 คน
3. ครูชำนาญการ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จำนวน 1 คน

กลุ่มที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญที่ใช้เทคนิคเดลฟาย จำนวน 18 คน ดังนี้

1. อาจารย์ระดับอุดมศึกษา จำนวน 3 คน
2. ศึกษานิเทศก์ จำนวน 3 คน
3. ครูชำนาญการ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จำนวน 12 คน

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ มาตรฐาน ตัวบ่งชี้สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนด้านความสามารถในการสื่อสาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เป็นการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะด้านความสามารถในการสื่อสาร กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ครอบคลุมพัฒนาการทางด้านภาษาทั้งการฟัง พูด อ่านและเขียน ซึ่งเป็นเครื่องมือของการส่งสารและการรับสาร การส่งสาร ได้แก่ การส่งความรู้ ความเชื่อ ความคิด ความรู้สึกด้วยการพูดและการเขียน ส่วนการรับสาร ได้แก่ การรับความรู้ ความเชื่อ ความคิด ด้วยการอ่านและการฟัง การฝึกทักษะการสื่อสารจึงเป็นการฝึกทักษะการพูด การฟัง การอ่านและการเขียน ให้สามารถรับสารและส่งสารอย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาความคิดเห็นและความเป็นไปได้ของตัวบ่งชี้สมรรถนะด้านความสามารถในการสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

ประชากร คือ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1, 2 และ 3 จำนวน 390 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1, 2 และ 3 จำนวน 200 คน

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ความคิดเห็นในด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการดำเนินการตามตัวบ่งชี้สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนด้านความสามารถในการสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยศึกษาความคิดเห็นในด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของตัวบ่งชี้สมรรถนะด้านความสามารถในการสื่อสาร กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ครอบคลุมพัฒนาการทางด้านภาษาทั้งการฟัง พูด อ่าน เขียน ซึ่งเป็นเครื่องมือของการส่งสารและการรับสาร การส่งสาร ได้แก่ การส่งความรู้ ความเชื่อ ความคิด ความรู้สึกด้วยการพูดและการเขียน ส่วนการรับสาร ได้แก่ การรับความรู้ ความเชื่อ ความคิด ด้วยการอ่านและการฟัง การฝึกทักษะการสื่อสารจึงเป็นการฝึกทักษะการพูด การฟัง การอ่านและการเขียน ให้สามารถรับสารและ ส่งสารอย่างมีประสิทธิภาพ

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้นิยามศัพท์เฉพาะไว้ ดังนี้

การพัฒนา หมายถึง กระบวนการปรับปรุงและแก้ไขปัญหาด้านการสื่อสารให้มีความเหมาะสมและก่อให้เกิดประโยชน์ด้านการสื่อสาร กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ตัวบ่งชี้ หมายถึง ตัวแปรหรือสารสนเทศที่บอกสภาพหรือสภาวะของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ตัวบ่งชี้คือความสามารถด้านการสื่อสาร กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

สมรรถนะ หมายถึง การนำเอาความรู้ที่มีอยู่หรือที่ได้เรียนรู้มาแล้ว นำมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้มุ่งที่จะให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สามารถนำเอาความรู้ที่ได้รับมาใช้ในการสื่อสารในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน หมายถึง การเรียนรู้ที่กำหนดให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการคือ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

การสื่อสาร หมายถึง กระบวนการถ่ายทอดข้อมูลหรือสิ่งที่เราต้องการจะสื่อไปยังผู้ที่รับสาร โดยผ่านสื่อกลางต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการฟัง พูด อ่าน เขียน เพื่อสร้างความเข้าใจให้กับผู้ที่รับสาร โดยแบ่งออกเป็นการรับสารและการส่งสาร

การรับสาร หมายถึง การรับสารผ่านทางข้อความ ตัวอักษร และรูปภาพมาประมวลเป็นความรู้ ความเข้าใจของผู้อ่าน โดยผ่านการคิดและความเชื่อของตนเอง รวมทั้งการรับรู้เรื่องราวต่าง ๆ ผ่านเสียงที่ได้ยินมาผ่านหูและโสตประสาทซึ่งเป็นกระบวนการที่ทำให้สิ่งที่ได้ยินหรือได้รับรู้มานั้นเกิดการคิดและตีความหมายของสิ่งที่ได้รับรู้หรือได้ยินมาว่าเป็นสิ่งที่น่าเชื่อถือมาแค่ไหน

การส่งสาร หมายถึง การสื่อสารที่แสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึก และความ ต้องการของผู้ส่งสารออกไปมาเป็นลายลักษณ์อักษร รวมทั้งการถ่ายทอดด้วยเสียงที่เปล่งออกมาจากปากแล้วทำให้ผู้ที่รับสารเข้าใจ โดยผ่านช่องทางหรือสื่อ

ทักษะการสื่อสาร หมายถึง ทักษะการพูด การฟัง การอ่าน และการเขียน ซึ่งเป็นเครื่องมือของการส่งสารและการรับสาร การส่งสาร ได้แก่ การส่งความรู้ ความเชื่อ ความคิด ความรู้สึกด้วยการพูดและการเขียน ส่วนการรับสาร ได้แก่ การรับความรู้ ความเชื่อ ความคิด ด้วยการอ่านและการฟัง การฝึกทักษะการสื่อสารจึงเป็นการฝึกทักษะการพูด การฟัง การอ่าน และการเขียน ให้สามารถรับสารและส่งสารอย่างมีประสิทธิภาพ

เทคนิคเดลฟาย หมายถึง กระบวนการหรือเครื่องมือที่ใช้ในการตัดสินใจหรือลงข้อสรุปในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างเป็นระบบที่ปราศจากการเผชิญหน้าโดยตรงของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ โดยรวบรวมและสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการในการตรวจสอบพฤติกรรมของนักเรียนในด้านของความรู้ความสามารถทางด้านการสื่อสาร โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลผ่านเครื่องมือ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางการประเมินสมรรถนะสำคัญในด้านการสื่อสารของผู้เรียน
2. เป็นการพัฒนาความสามารถด้านการสื่อสารของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
3. เป็นข้อมูลสำหรับครูผู้สอนและองค์กรการศึกษาในการพัฒนาผู้เรียน